TEMEL DİNÎ BİLGİLER (İSLAM 2)

İSLAM VE GÜNLÜK HAYAT-1

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Neler Öğreneceğiz?

1. İslam Ahlakının Özü: Edep ve Hayâ
2. Dostluk ve Arkadaşlık
3. Nimetlerin Kadrini Bilmek: Şükür

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- **Sizce utanma duygusu niçin gereklidir?**

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1. İslam Ahlakının Özü: Edep ve Hayâ

Yüce Rabbimiz sayılarını dahi bilemediğimiz tüm varlıkları sonsuz ilmiyle ve kudretiyle yaratmıştır.
Bizden de bu incelikleri araştırmamızı ve üzerinde düşünmemizi istemiştir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

“Onlar ayaktayken, otururken ve yanları üzerine yatarken Allah’ı anarlar. Göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde düşünürler. ‘Rabbimiz! Bunu boş yere yaratmadın, seni eksikliklerden uzak tutarız. Bizi ateş azabından koru’ derler. ”

Âli İmran suresi, 191. ayet.

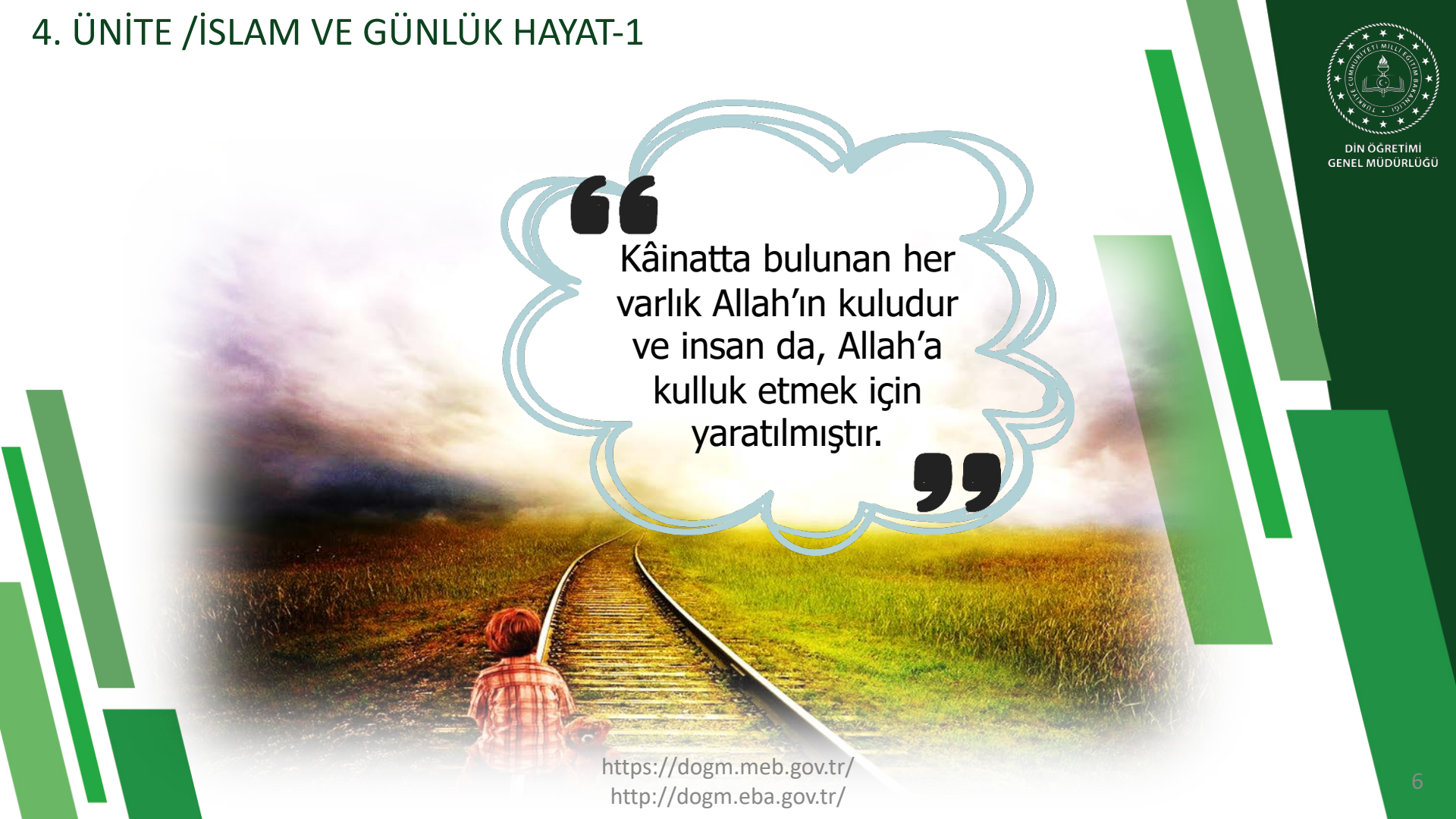
“Kâinatta bulunan her varlık Allah’ın kuludur ve insan da, Allah’a kulluk etmek için yaratılmıştır.”

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

“Yedi gök, yer ve bunlarda bulunanlar O’nu tesbih eder; O’nu hamd ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur; fakat siz onların tesbihlerini anlamazsınız. Doğrusu O Halim olandır, bağışlayandır.

İsra suresi, 44. ayet.

- Allah'a kulluk etmek, insana dengeli bir hayat yaşamanın yollarını öğretir.
- Ve bu bilinçle insanı edepli yaşamaya yönlendirir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

EDEP
Sözlükte

Zarafet, söz ve hareketlerinde güzel davranışta bulunma anlamlarına gelmektedir.

EDEP
Terim olarak

Allah ve Resulünün emrettiği bütün istekleri yerine getirip sakındırdıklarından kaçınarak elde edilen güzel huy demektir.

https://dogm.meb.gov.tr/
http://dogm.eba.gov.tr/

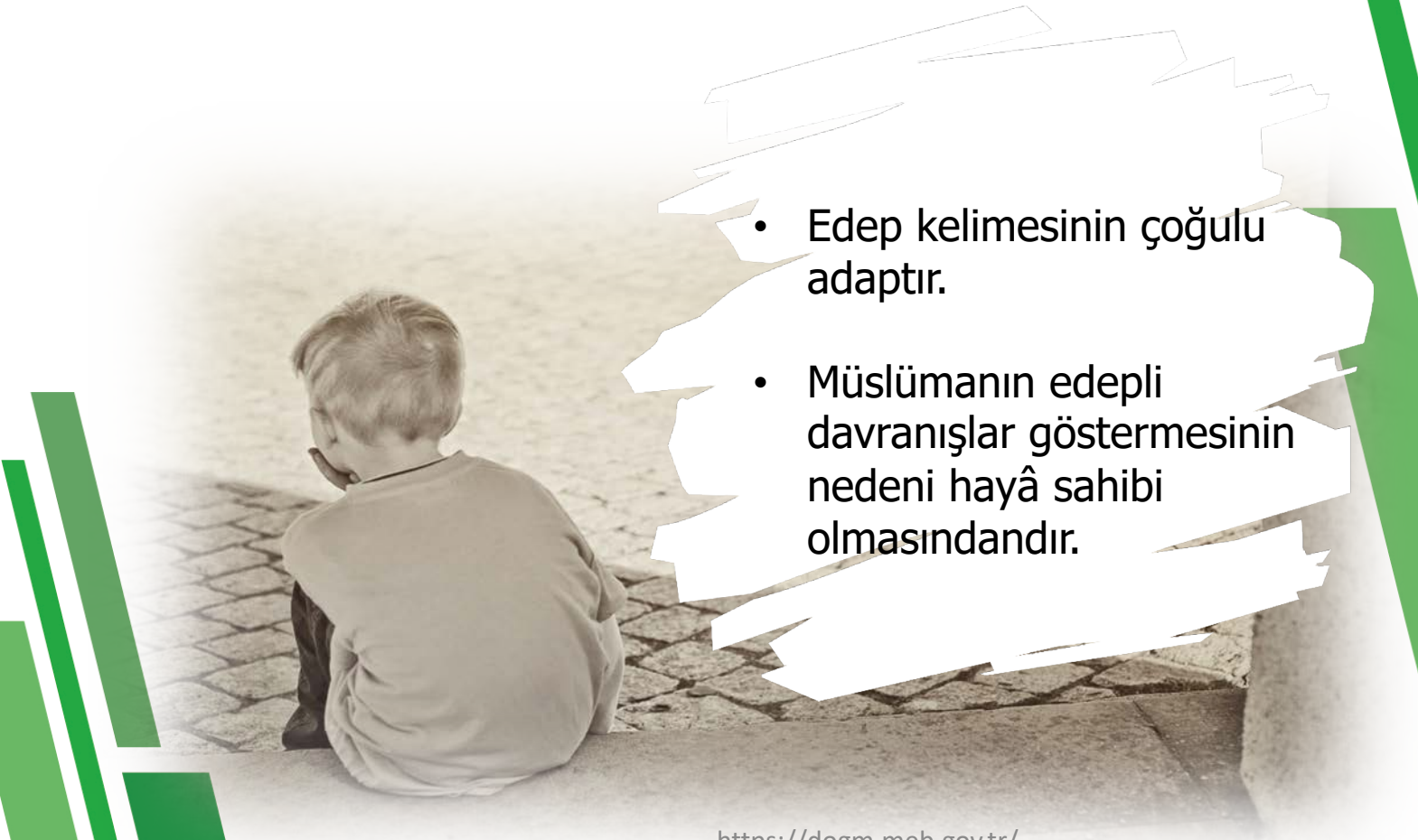

- Edep kelimesinin çoğulu adaptır.
- Müslümanın edepli davranışlar göstermesinin nedeni hayâ sahibi olmasındandır.

Hayâ her insan da bulunan bir özelliktir.

Sözlükte

Ar, utanma, çekinme ve mahcubiyet anlamlarına gelir.

Terim olarak

kişinin, Allah'a olan saygısından dolayı günah olan davranışlardan rahatsız olup kaçınmasıdır.

- Müslüman, öncelikle Allah'tan hayâ eder yani utanır.

- Yüce Allah tüm kullarının yapıp ettiklerini görür.
- Müslüman da bu nedenle kötü davranışlardan kaçınır ve her hâliyle edepli olmaya gayret eder.

- Peygamber Efendimiz insanların Allah'tan en çok hayâ edeniydi.
- Ashab-ı kiram, yanlış bir şeyler yaptıklarını Peygamber Efendimizin yüzünden anlardı.

- Biz Müslümanlar da Peygamber Efendimiz gibi Allah'tan hayâ etmeli ve edepten ayrılmamalıyız.
- Edebin Müslümanın hayatının her anını kuşatan bir bilinç hâli olduğunu unutmamalıyız.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

"Hayâsızlık her ne şeyde olursa onu kirletir, çirkinleştirir; hayâ da her ne şeyde olursa onu süsler, güzelleştirir."

Tirmizî, Birr, 47; İbn Mâce, Zühd, 17.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Müslümanın Allah'a (c.c.) Karşı Edebi

- Müslümanın edepli davranışlarının kaynağı Yüce Allah'a duyduğu derin saygı, sevgi ve minnettir.

- Müslümanın ilk sorumluluğu Yüce Allah'a inanmak, güvenmek ve kulluk etmektir.

“Müminler o kimselerdir ki, Allah’ın adı anıldığında yürekleri titrer, kendilerine Allah’ın ayetleri okunduğunda bu onların imanlarını arttırır. Onlar yalnızca Rablerine güvenirler.”

Enfâl suresi, 2. ayet.

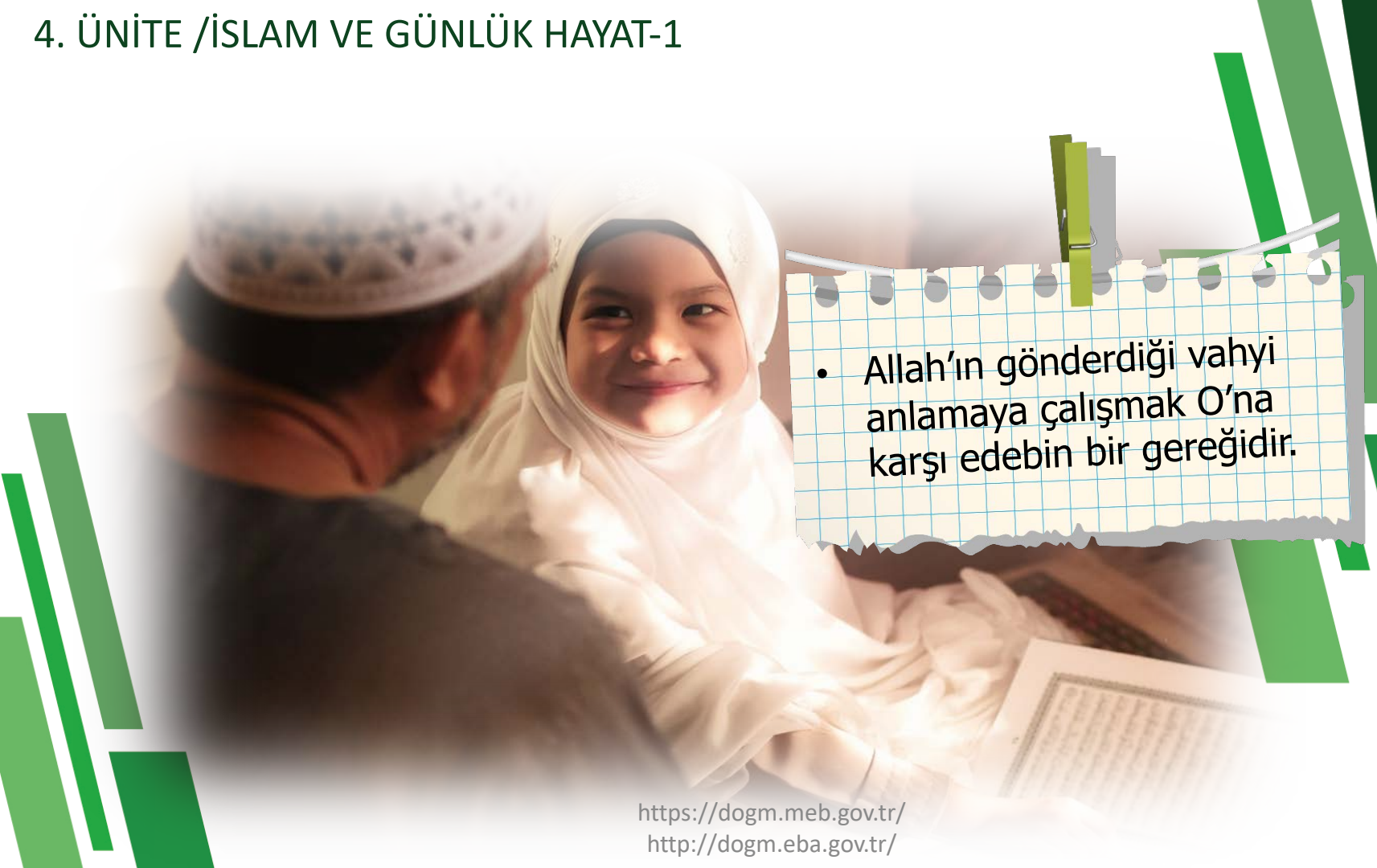

- Allah'ın gönderdiği vahyi anlamaya çalışmak O'na karşı edebin bir gereğidir.

- Müslüman, sevgiyi var edenin de kendisine bu duyguyu lütfedenin de Yüce Allah olduğunu bilir.
- Bu yüzden Allah'ı hiçbir zaman yarattıklarına denk tutmaz ve O'nu her şeyden çok sever.

"İnsanlardan kimileri vardır ki, Allah'tan başka bazı varlıkları Allah'a denk ilahlar sayar da bunları Allah'ı sever gibi severler. İman edenler ise en çok Allah'ı severler..."

Bakara suresi, 165. ayet.

- Müslüman, sevgisini Allah'ın emir ve yasaklarına uyarak göstermeye çalışır.
- Hata yaptığını anladığında hemen pişman olur ve tövbe eder.
- Yüce Allah'ın merhametli ve bağışlayıcı olduğunu bilir ve O'na sığınır.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- Müslüman, Yüce Allah'ın her zaman kuluyla beraber olduğunun farkındadır.
- Yalnız ona kulluk eder ve sadece ondan yardım diler.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Müslümanın Hz. Peygambere Karşı Edebi

- Yüce Rabbimiz bu dünyada insanlara yol göstermek için Peygamber Efendimiz aracılığıyla bize Kur'an-ı Kerim'i göndermiştir.

- Kur'an'ın nasıl anlaşılması ve İslam'ın nasıl yaşanması gerektiğini bize öğreten Sevgili Peygamberimiz, bu zor görevi Allah'a olan bağlılığı ve ümmetine olan düşkünlüğü sayesinde yerine getirmiştir.

"Andolsun, size kendi içinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya düşmeniz ona çok ağır gelir. O size çok düşkün, müminlere karşı da çok şefkatli ve merhametlidir."

Tevbe suresi, 128. ayet.

Müslümanlar, Sevgili Peygamberimizi kendi canlarından çok severler ve onun sözünden çıkmazlar.

Müminler, Allah Resul'üne olan sevgi ve saygılarını onun adı anıldığında hemen salavat getirerek gösterirler.

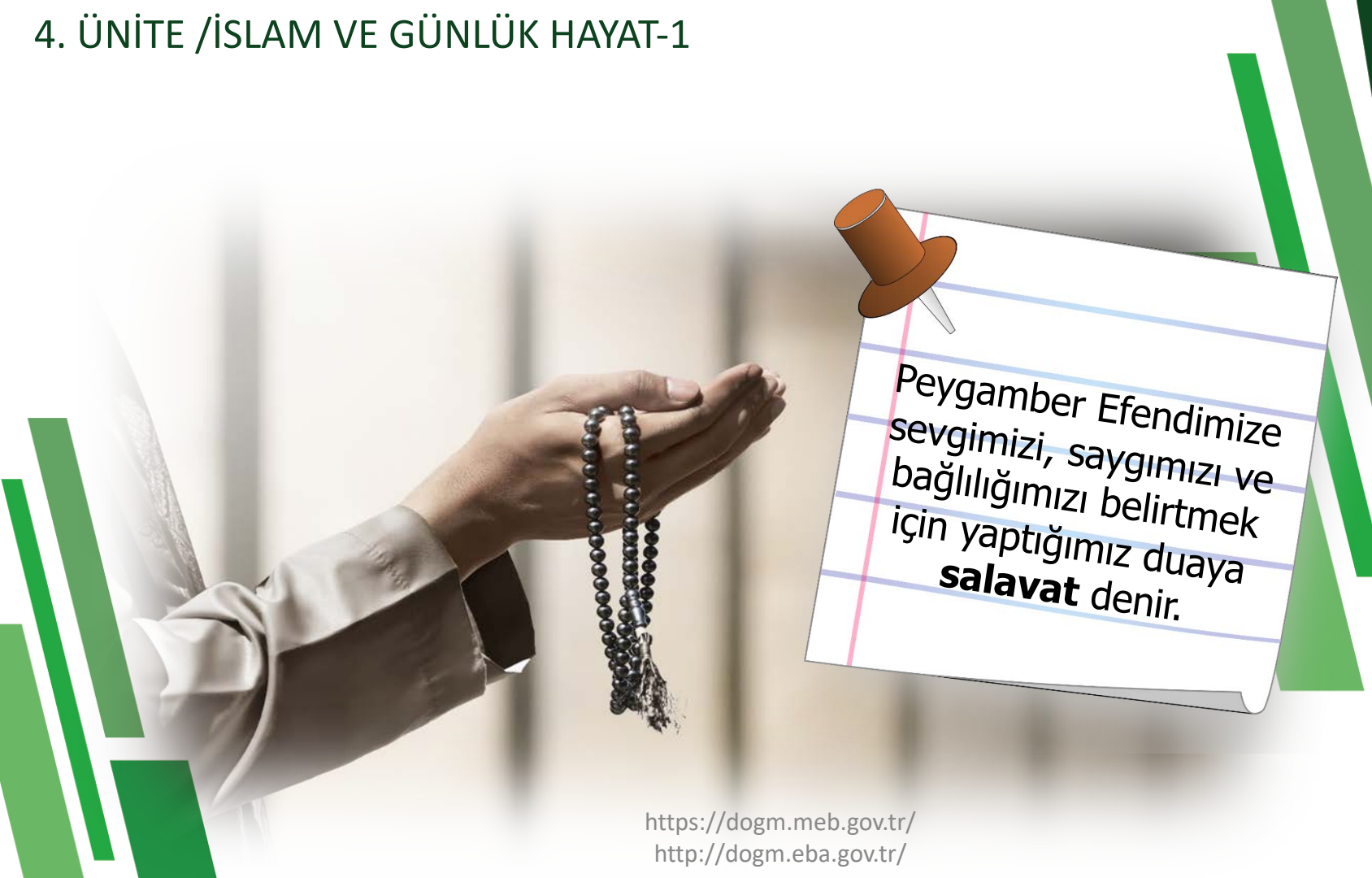

Peygamber Efendimize sevgimizi, saygımızı ve bağlılığımızı belirtmek için yaptığımız duaya **salavat** denir.

Salavat duası

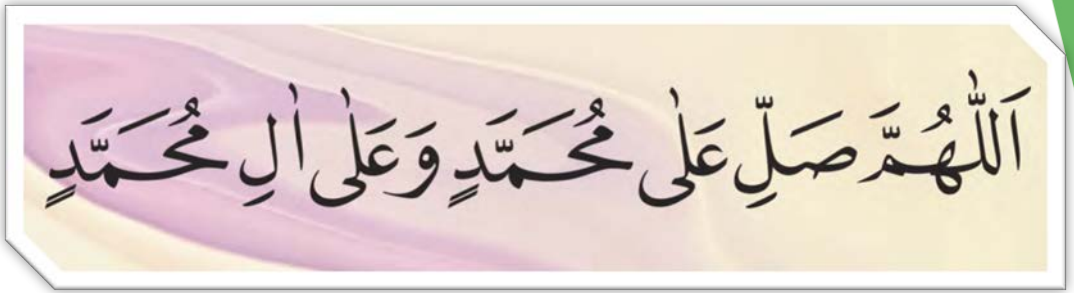

Okunuşu

Allahümme salli alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed

Anlamı

Allah'ın rahmeti ve bereketi, Hz. Muhammed'in ve ailesinin üzerine olsun.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

“Ey iman edenler: Söz ve hareketlerinizde ileri gidip de Allah’ın ve Resûlü’nün önüne geçmeyin, Allah’a karşı gelmekten sakının. Allah her şeyi hakkıyla işitir ve görür. Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamberin sesinden fazla yükseltmeyin. Birbirinizle yüksek sesle konuştuğunuz gibi O’nunla da öylece konuşmayın. Yoksa siz farkında olmadan bütün emekleriniz hiçe iniverir.”

Hucurât suresi, 1-2. ayetler.

"Şu üç özellik kimde bulunursa o kişi imanın tadına erer: Allah ve Resulü'nü herkesten çok sevmek, sevdiği kişiyi sadece Allah için sevmek, imandan sonra küfre dönmekten, ateşe atılmaktan çekindiği gibi çekinmek."

Buhârî, İman, 9.

- Müslüman, Peygamber Efendimize olan sevgi ve saygısını onu kendisine örnek alarak gösterir.
- Allah Resulü'nün rehberliğinde İslam'ı yaşayarak iyi bir kul ve edepli bir mümin olabileceğini hiç unutmaz.

Müslümanlar Peygamberimize ve ehli beytine olan sevgilerini çocuklarına verdikleri isimlerle göstermişlerdir.

Türkiye genelinde nüfus kütüklerine kayıtlı isimlere bakıldığında sayısal açıdan en fazla kayıtlı kadın isimleri "Fatma, Ayşe, Emine, Hatice ve Zeynep", erkek isimleri ise "Mehmet, Mustafa, Ahmet, Ali ve Hüseyin" dir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Müslümanın Günlük Hayatında ve Sosyal İlişkilerinde Edebi

- İnsanın Yüce Allah'a olan derin saygısı ve hayâsı, günlük hayatına ve sosyal ilişkilerine edepli davranışlar olarak yansır.

Müslüman kendi başına kaldığında da insanların içine karıştığında da edeplidir.

- Müslüman kişisel tercihlerinde Allah'ın izin verdiği helal dairesinden çıkmamaya özen gösterir.
- İhtiyaçlarını giderirken ne cimrilik yapar ne de israfa düşer.
- İtidal denen orta yolu tercih eder.

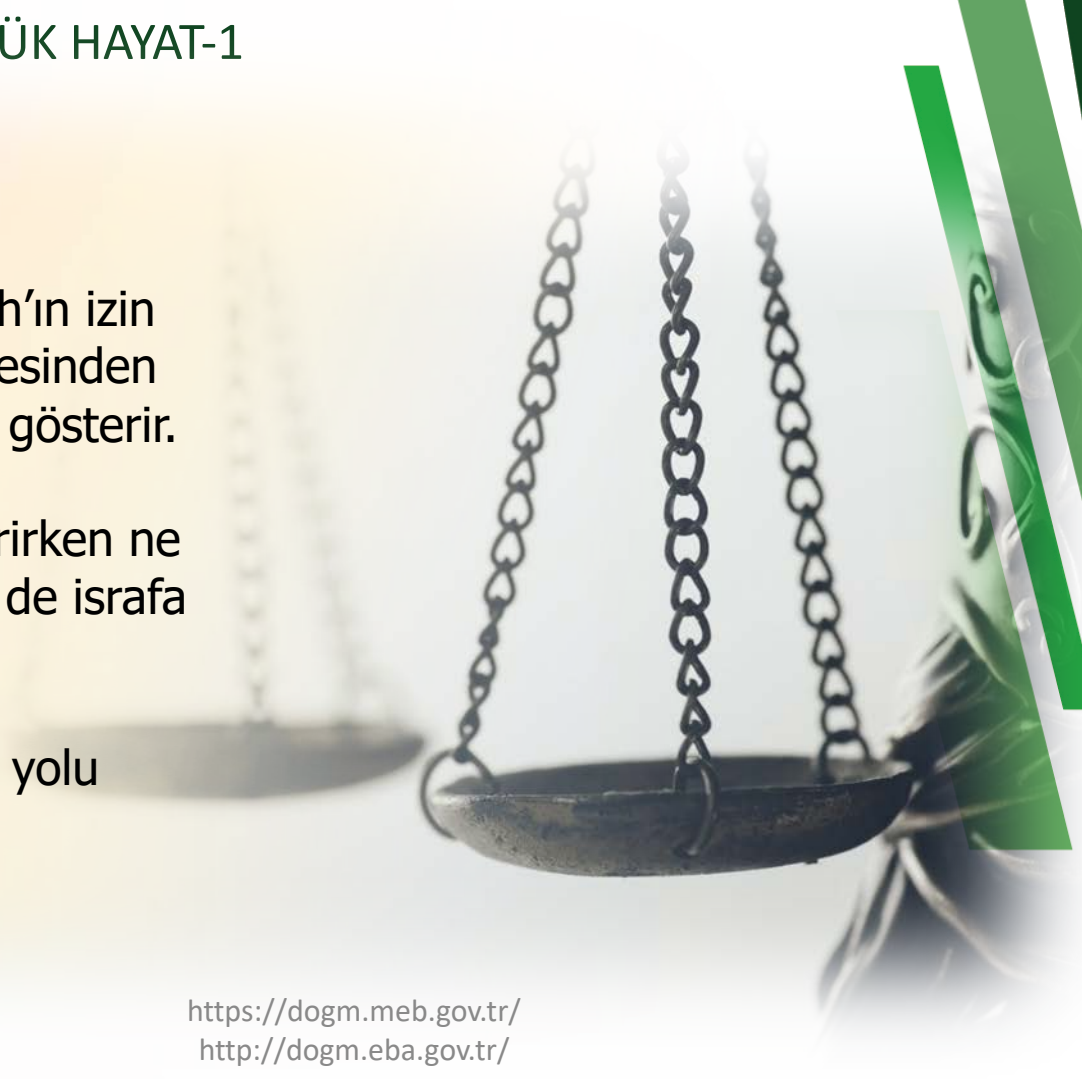

- Müslüman, edepli ve ölçülü tavırlarıyla çevresine güven verir.

- Sevdiğini Allah için sever.
- Kul hakkına girmemek için elinden geleni yapar.

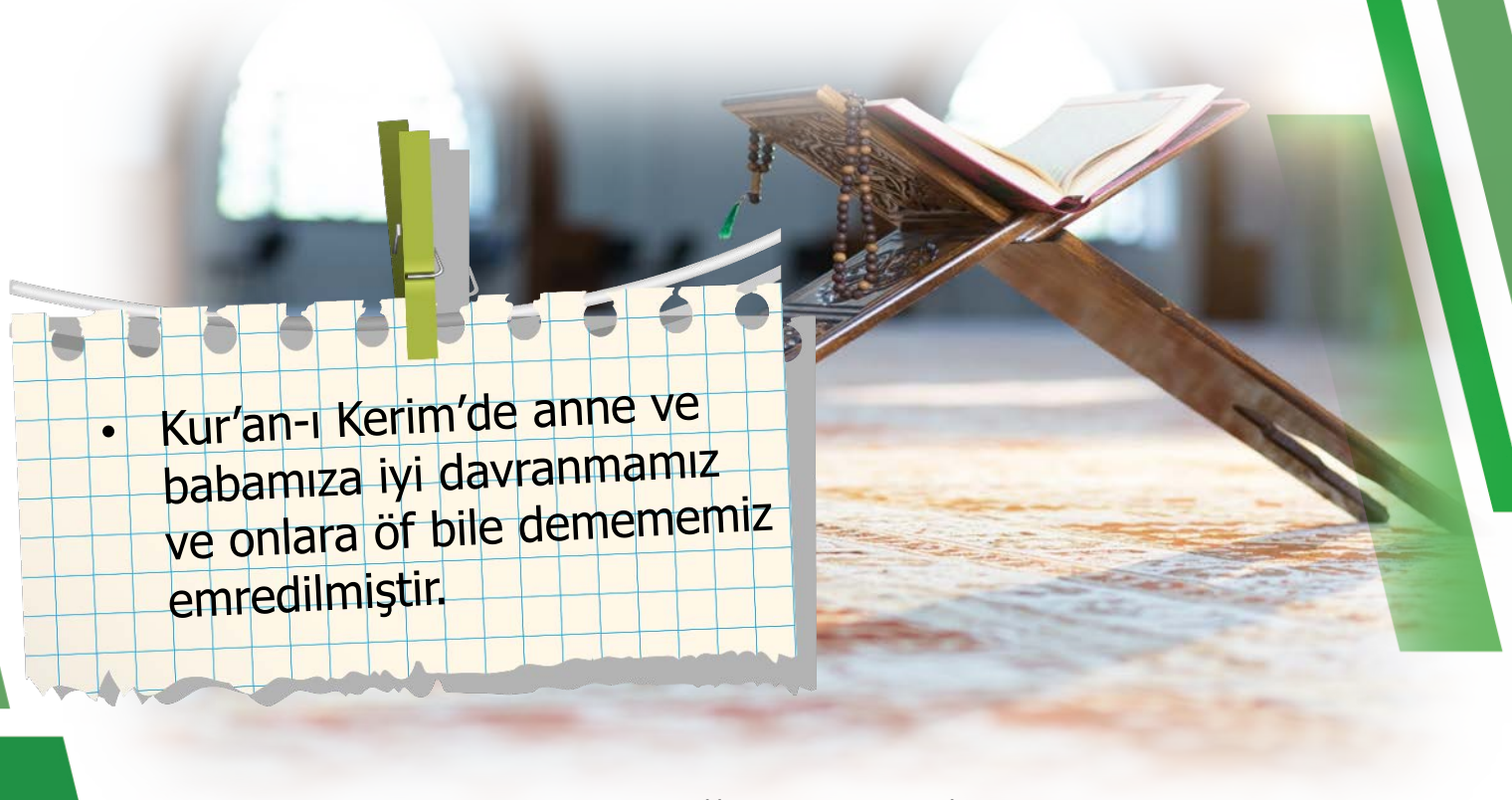
• Kur'an-ı Kerim'de anne ve babamıza iyi davranmamız ve onlara öf bile dememiz emredilmiştir.

Peygamber Efendimiz de küçüklere sevgi, büyüklere saygı gösterilmesi gerektiğini buyurarak büyüklerine karşı edepli davranan Müslümanları müjdelemiştir.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

"Küçüklerimize merhamet etmeyen, büyüklerimize saygı göstermeyen, bizden değildir."

Tirmîzî, Birr, 15.

"Bir genç, yaşından dolayı bir kimseye saygı gösterirse Allah da yaşlanınca kendisine saygı gösterecek kişiler takdir eder."

Tirmîzî, Birr, 75

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- **Sizce dostluk ve arkadaşlık niçin önemlidir?**

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2. Dostluk ve Arkadaşlık

- İnsan yaratılışı gereği sosyal bir varlıktır ve ihtiyaçlarını karşılamak için başkalarıyla iletişim kurmak zorundadır.
- Müslümanların birbirlerine olan muhabbetlerinin kaynağı da Allah sevgisidir.

- Yüce Allah kendisine inananları, "Müslümanlar" olarak isimlendirmiş ve **"Mü'minler ancak kardeştirler..."** buyurarak Müslümanları kardeş ilan etmiştir.

Müslümanlar birbirlerini Allah için severler, kendileri için istediklerini kardeşleri için de isterler.

- İslam tarihinde kardeşliğin en güzel örneği ensar muhacir kardeşliğidir.

- İnsanların kendilerine daha yakın buldukları arkadaşlarıyla kurdukları samimiyete dostluk denir.
- Dostluk, sevgi ve güvene dayanan çok değerli bir ilişkidir.

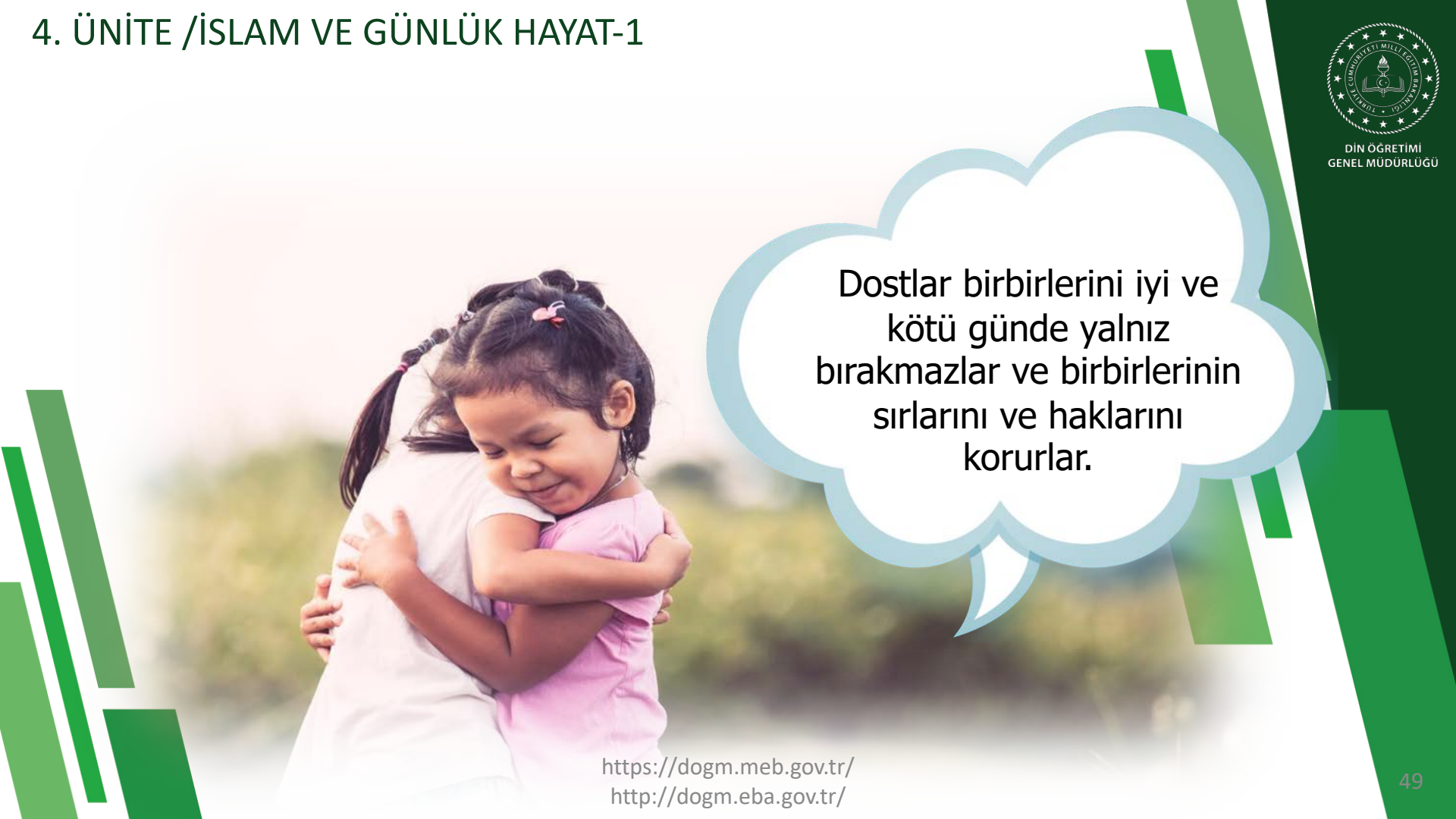
Dostlar birbirlerini iyi ve kötü günde yalnız bırakmazlar ve birbirlerinin sırlarını ve haklarını korurlar.

“Mümin erkekler ve mümin kadınlar birbirlerinin dostudurlar...”

Tevbe suresi, 71. ayet.

Gerçek dost olarak Yüce Allah'ı gören bir Müslüman, dostlarını da Allah'ı seven güzel ahlaklı kimselerden seçer.

Kusursuz insan olmayacağını bilir ancak dostu hata yaptığında Allah'a olan sevgisinden dolayı dostunu nazikçe uyarır.

"Kişi dostunun dini üzeredir. Öyleyse her biriniz kiminle dostluk kuracağına dikkat etsin."

Ebû Dâvud, Edeb, 16.

“... İyilik ve takva (Allah’a karşı gelmekten sakınma) üzere yardımlaşın. Ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın. Allah’a karşı gelmekten sakının...”

Mâide suresi, 2. ayet.

"Kişi zalim de olsa, mazlum da olsa din kardeşine yardım etsin. Eğer kardeşi zalimse, onu engellesin. Çünkü zalimi yaptığı işten döndürmek ona yapılacak bir yardımdır. Eğer mazlum ise ona yardım etsin!"

Müslim, Birr, 62.

• Kötülüğe iyilikle karşılık verebilmek ancak yüce gönüllü insanların işidir.

“ İyilikle kötülük bir olmaz. Sen kötülüğe iyiliğin en güzeliyle karşılık ver. Bir de bakarsın ki, seninle arasında düşmanlık bulunan kimse sanki sıcak bir dost oluvermiştir.”

Fussilet suresi, 34. ayet.

- **Sizce Allah'a şükrümüzü nasıl gösteririz?**

3. Nimetlerin Kadrini Bilmek: Şükür

Şükür; Allah'ın vermiş olduğu sayısız nimetlerin için kulun teşekkür etmesidir.

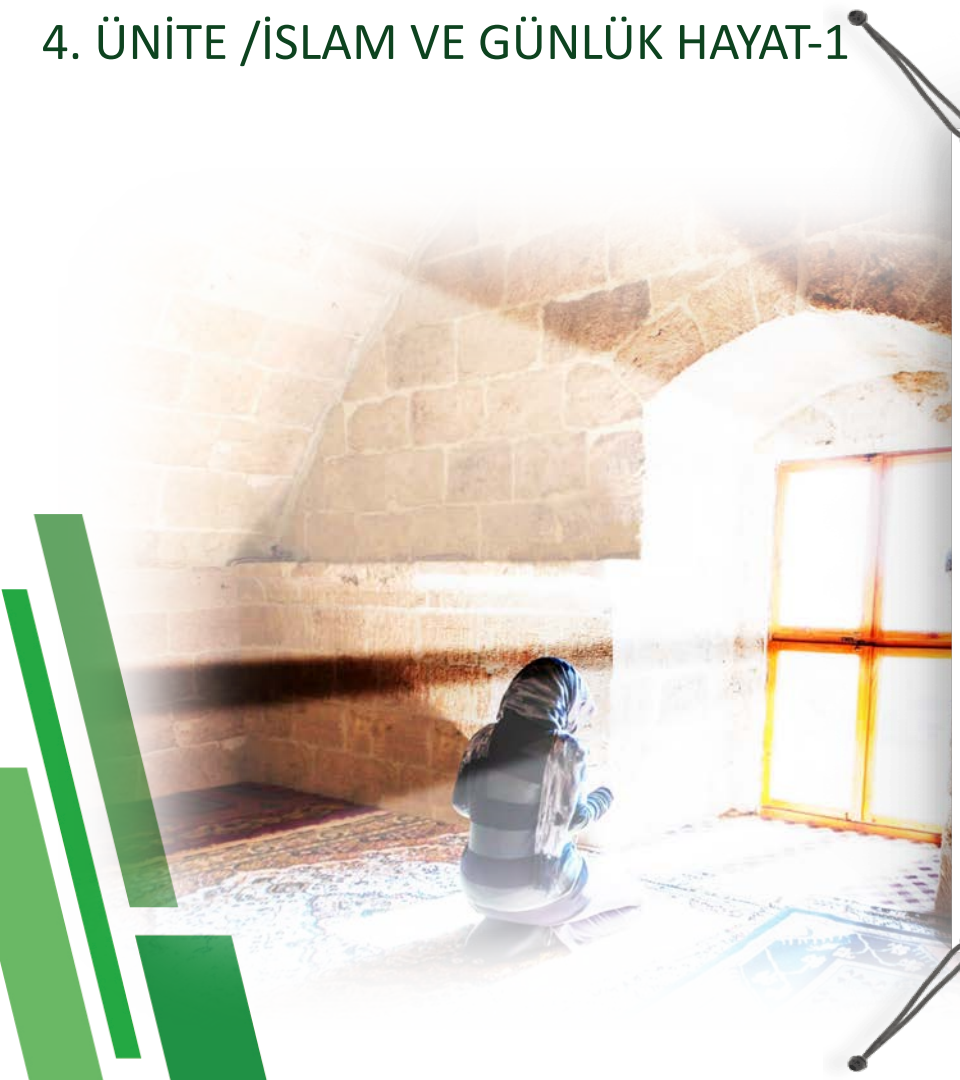

- Müslüman kendisini yokluktan varlığa çıkaran ve kendisine sayısız nimetler veren Allah'a gönülden şükreder.
- Namaz, zekât, oruç ve hac gibi ibadetler kulun Allah'a şükrünü ifade etme yollarıdır.

- Müslüman bolluk zamanında da darlık zamanında da Allah'a şükreder ve umudunu hiç kaybetmez.

- Müslüman olumsuzluklarla karşılaştığında hiçbir zaman kendisine verilen nimetleri unutmaz.
- Yaşadığı bir olumsuzluktan dolayı Allah'a nankörlük etmez.
- Sabır ve şükürden vazgeçmez.

"Müminin hâli ne hoştur! Her hâli kendisi için hayırlıdır ve bu durum yalnız mümine mahsustur. Başına güzel bir iş geldiğinde şükreder; bu onun için hayır olur. Başına bir sıkıntı geldiğinde ise sabreder; bu da onun için hayır olur."

Müslim, Zühd, 64.

- Müslümanın dilinden "Elhamdülillah" ve" Allah'a şükürler olsun" cümleleri eksik olmaz.
- Müslüman kendisine yapılan iyilikleri de karşılıksız bırakmaz.

"Kendisine bir ikramda bulunulan kişi, imkân bulduğu takdirde karşılığını versin. Bulamazsa (o iyiliği yapana) övgüde bulunsun. Çünkü (bir iyiliği) öven, şükran borcunu yerine getirmiş olur. İyiliği gizleyen ise nankörlük etmiş olur."

Ebû Dâvud, Edeb, 11

Şükretmek dünyada berekete, ahirette ise cennete götüren yüce bir davranıştır.
Şükreden insanlar bollukta şımarmaz, darlıkta isyan etmezler.
Huzurlu, dengeli ve iyiliksever tutumlarıyla insanlara örnek olurlar.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

”... Andolsun, eğer şükrederseniz elbette size nimetimi artırırım...”

İbrahim suresi, 7. ayet.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Hazırlayanlar
Kübra UZUN,
Hatice Büşra PAKSOY,
Furkan ÖZÜDOĞRU

Redaksiyon
Suna AKKURT

Tasarım
Hanife KOYUTÜRK

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

https://dogm.meb.gov.tr/
http://dogm.eba.gov.tr/